

WIELUŃSKI SŁOWNIK BIOGRAFICZNY,
POD RED. Z. SZCZERBIK, Z. WŁODARCZYK, T. 1, WIELUŃ 2012, SS. 144

W 2012 r. nakładem Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego (łac. *Societas Scientiarum Wielunensis*) ukazał się pierwszy tom *Wieluńskiego słownika biograficznego*, pod redakcją Zbigniewa Szcherbika i Zdzisława Włodarczyka. Jest on owocem pracy 32 Autorów. Są wśród nich naukowcy o renomie ogólnopolskiej – z różnych ośrodków akademickich, ale także początkujący badacze.

Słownik zawiera biogramy (w układzie alfabetycznym od A do Z) wyłącznie osób nie żyjących. Są to postacie zasłużone dla Wielunia i jego okolic, ale także dla całego kraju. Występują wśród nich ludzie urodzeni na ziemi wieluńskiej oraz takie, które związały swoje losy w mniejszym bądź większym stopniu z tym terenem. Celem słownika było przedstawienie osób nie tylko powszechnie znanych, ale także tych, które odeszły już w niepamięć. Zaprezentowano biogramy od średniowiecza (poczynając od księżnej Wioli Opolskiej, ur. ok. 1200 r.) do współczesności (niektórzy z opisywanych zmarli zaledwie kilka lat temu – najpóźniej Komornicki Stanisław, oficer WP, zm. w 2010 r.). Opisano m. in. przedstawicieli władzy, osoby duchowne, żołnierzy, społeczników, filantropów, artystów, pisarzy, naukowców, lekarzy, prawników, nauczycieli.

Wieluński słownik biograficzny to już 16-ta publikacja działającego bardzo prężnie Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego (z cyklu „Biblioteka Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego”). Słowo wstępne napisał do niego Burmistrz Wielunia, Janusz Antczak (dzięki życzliwości władz Wielunia możliwe było wydanie tej pracy). Zwrócił on uwagę choćby na postać Jana Długosza, którego łączyły z ziemią wieluńską liczne związki. Jego ojciec pochodził z Niedzielska pod Wieluniem. Rodzice zostali pochowani w kolegiacie wieluńskiej. Przez okoliczne tereny przechodziły trasy licznych misji dyplomatycznych Długosza. Niewielu natomiast pamięta, że w Wieluniu urodził się Augustyn Rotundus Mieleski, późniejszy wójt Wilna i bliski współpracownik Zygmunta Augusta. Był on współautorem II i III Statutu Litewskiego.

W słowniku znajduje się również krótka przedmowa.

Do przygotowania tej pracy zachęciła Autorów bogata historia Wielunia. Zwrócono uwagę chociażby na to, że już w XIV w. istniała tutaj szkoła parafialna.

O poziomie intelektualnym mieszkańców Wielunia świadczy m. in. duża liczba Wielunian wśród studentów Akademii Krakowskiej. Pod koniec XVII w. sprowadzono natomiast do miasta Pijarów, którzy utworzyli tam swoje kolegium, kształcące rzesze młodzieży. W przedmowie Autorzy wspomnieli postać jednego z pedagogów tej szkoły – Hilarego Saaga, twórcy pierwszej polskiej symfonii (*Symphonia ex D. Vesperae* – powstała prawdopodobnie w Wieluniu przed 1743 r.). Dziwnym jest jednak fakt, że jego biogram nie znalazł się na kartach słownika. Być może ukaże się on w następnym tomie wydawnictwa.

Redaktorzy uznali, że słownik będzie wydawany systemem holenderskim, czyli w każdym następnym tomie zostaną umieszczone hasła w układzie alfabetycznym, bez wyznaczenia ram chronologicznych. Wydaje się to jak najbardziej słuszne, gdyż zgromadzenie odpowiedniej liczby nazwisk zaczynających się od jakiejś konkretnej litery byłoby dla jednego tomu niewystarczające.

Słownik został wydany w miękkiej oprawie (z wizerunkami poszczególnych postaci, które zostały w nim opisane, m. in. wspomnianego Jana Długosza). Na stronicach przyjęto układ dwułamowy. W zasadach konstrukcji biogramów wzorowano się na *Polskim słowniku biograficznym*. Przy każdym nazwisku podano lata życia (czasami tylko przybliżone). W miarę możliwości przedstawiono zdjęcia, bądź portrety opisanych. Niektóre biogramy obejmują kilka stron, a inne, ze względu na brak materiału źródłowego, ograniczono do zaledwie kilku zdań.

Atutem słownika są bibliografie, umieszczone pod każdym z biogramów. Wymieniono w nich liczne opracowania (często obcojęzyczne), a niekiedy tylko skromne źródła archiwalne. Mogą one stanowić ważne wskazówki dla czytelników chcących pogłębić swoją wiedzę na temat opisywanych postaci. Pod każdym z biogramów znajduje się także nazwisko jego Autora. W celu ujednoczenia publikacji przyjęto wspólne skróty językowe i bibliograficzne.

Pewnym niedociągnięciem pracy może być natomiast brak indeksu publikowanych biogramów. Ze względu na szczupłość słownika nie jest to jednak poważnym utrudnieniem dla Czytelnika.

Gratulując Autorom udanej publikacji życzę im kolejnych tomów tego wydawnictwa. Słownik jest ciekawym ujęciem historii Wielunia i jego okolic. Dla mieszkańców miasta może być on cennym źródłem wiedzy o swoich korzeniach.

W zamierzeniu Redaktorów słownik ma być zachętą dla potencjalnych Autorów, którzy chcieliby współtworzyć *Wieluński słownik biograficzny*. Żałować należy, iż podobne publikacje nie powstają w dużo większych od Wielunia miastach.

Jacek Majewski
Radomsko